

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА ПРЕДМЕТ: ГЕОГРАФИЈА

РАЗРЕД: СЕДМИ

СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2

ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА: 72

ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

- Развијање интереса за проучавање европског простора, упознавање различитих мјеста на европском континенту, њихових просторних односа као и односа људи и простора;
- Упознавање са основним природно-географским и друштвено-географским карактеристикама Европе;
- Развијање толеранције код ученик, прихватање и уважавање различитости у односу на друга подручја, народе и културе;
- Развијање способности коришћења географске карте и атласа;
- Оспособљавање ученика за самостално прикупљање географских информација уз коришћење различитих извора, те коришћење и самосталну израду статистичких и графичких приказа;
- Оспособљавање ученика за самостално опажање, анализирање и закључивање о географским објектима, појавама и процесима;
- Развијање вјештина комуникације и рада у тиму;
- Оспособљавање ученика за практичну примјену усвојених знања;
- Развијање интересовања за упознавањем заштићених природних подручја на простору Европе и увиђање значаја ових подручја;
- Оспособљавање за препознавање природних ресурса појединих држава и уочавање њихове повезаности са привредним развојем;
- Развијање интересовања за путовањима и упознавањем градова у Европи;
- Развијање интересовања за истраживањем климатских промјена и посљедица на простору Европе;
- Развијање интеркултуралности.

ПРЕГЛЕД ТЕМАТСКИХ ЦЈЕЛИНА

Наставна тема	Оквирни број часова
1. Физичко-географске одлике Европе	11
2. Друштвено-географске одлике Европе	10
3. Јужна Европа	13
4. Средња Европа	13
5. Западна Европа	9
6. Источна Европа и Руска Федерација	9
7. Сјеверна Европа	7

САДРЖАЈИ И ИСХОДИ ПРОГРАМА

Исходи учења	Садржаји програма/Појмови	Корелација са другим наставним предметима
Тема 1: ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ ЕВРОПЕ (11)		
<p>ПРИРОДНО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ ЕВРОПЕ</p> <p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • дефинише назив Европе; • опише положај и покаже границе Европе на карти; • упореди величину Европе са другим континентима; • препозна облике разуђености обала Европе на карти и уочи значај; • разликује и опише рељеф Европе и покаже значајне облике рељефа на карти; • упореди карактеристике облика рељефа; • процијени утицај климатских фактора на климу Европе; • наброји типове климе у Европи и упореди њихове основне карактеристике; • анализира климатске дијаграме и климатске карте; • покаже на карти Европе сливна подручја; • одреди значај великих европских ријека; • идентификује најпознатија језера у Европи и разликује их по настанку; • анализира утицај климе на распоред природних зона Европе; • упореди карактеристике природних зона Европе; • уцрта географске елементе на контурној карти Европе. 	<ul style="list-style-type: none"> • поријекло имена Европе; • просторно-географске одреднице; • облици разуђености обала Европе; • подјела рељефа Европе; • климатски фактори који условљавају климу Европе; • основни типови климе у Европи и елементи који их карактеришу; • океански и морски сливови, највећи водени токови Европе; • језера у Европи; • биогеографска подручја Европе. 	<p>Биологија</p> <p>Српски језик</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Музичка култура</p> <p>Историја</p>
Тема 2: ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ ЕВРОПЕ (10)		
<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • уз помоћ тематских карата, графикана и статистичких података презентује 	<ul style="list-style-type: none"> • кретање броја становника (природно и просторно) и густина насељености 	<p>Историја</p> <p>Ликовна култура</p>

<p>демографске карактеристике Европе;</p> <ul style="list-style-type: none"> • препознаје народе Европе по припадностима група народа; • наброји основне религије у Европи; • објасни значај Европе у откривању и колонизацији континента Новог Свијета • уочи значај Европе у стварању свјетске културе и умјетности; • препозна утицај природних и друштвених фактора на привреду Европе; • упореди подручја Европе по развијености привреде; • објасни разлоге економског удруживања европских држава; • наведе институције Европске уније; • дискутује о циљевима Европске Уније; • препозна и покаже на карти Европе географске регије. 	<p>Европе;</p> <ul style="list-style-type: none"> • етнички састав становништва Европе; • религије у Европи; • улога Европе у стварању свјетске културе; • колонијална освајања европских држава; • привредне одлике Европе; • Европска унија; • подјела Европе на пет регија. 	<p>Музичка култура Информатика Вјеронаука Математика</p>
--	---	--

Тема 3: ЈУЖНА ЕВРОПА (13)

<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • објасни географски положај регије; • покаже простирање и политичку подјелу на карти; • на основу стечених знања, уз помоћ карте, дефинише и демонстрира природне одлике Јужне Европе; • уочи значај географског положаја на историјски развој регије као и на културно историјско наслеђе; • анализира густину насељености, природни прираштај, узроке миграција становништва регије; • именује највеће и главне 	<ul style="list-style-type: none"> • границе и географски положај Јужне Европе; • рељеф Јужне Европе; • ријеке, језера и биогеографске одлике Јужне Европе; • етнички састав становништва Јужне Европе; • густина насељености и природни прираштај; • привредне одлике Јужне Европе; • основне географске одлике Сјеверне Македоније; • основне географске 	<p>Српски језик Биологија Историја Ликовна култура Музичка култура Вјеронаука Енглески језик Математика Информатика</p>
---	--	---

<p>градове држава регије;</p> <ul style="list-style-type: none"> • разликује привредно развијене и привредно неразвијене државе Јужне Европе; • дискутује о привредним карактеристикама Јужне Европе; • објасни положај и истакне природне и друштвене одлике Сјеверне Македоније; • објасни положај и истакне природне и друштвене одлике Албаније • објасни положај и истакне природне и друштвене одлике Словеније; • објасни положај и истакне природне и друштвене одлике Грчке; • објасни положај и истакне природне и друштвене одлике Бугарске; • објасни положај и истакне природне и друштвене одлике Италије; • објасни положај и истакне природне и друштвене одлике Шпаније; • објасни положај и истакне природне и друштвене одлике Португала; • уцрта, на контурној карти, основне природне и друштвене елементе држава регије . 	<p>одлике Албаније;</p> <ul style="list-style-type: none"> • основне географске одлике Словеније: • основне географске одлике Грчке; • основне географске одлике Бугарске; • основне географске одлике Италије; • основне географске одлике Шпаније; • основне географске одлике Португала. 	
--	---	--

Тема 4: СРЕДЊА ЕВРОПА (13)

<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • објасни географски положај Средње Европе; • објасни значај пловног пута Рајна-Мајна-Дунав; • уочи рељефне, климатске, хидрографске и биогеографске различитости Средње Европе; 	<ul style="list-style-type: none"> • границе и географски положај Средње Европе; • рељеф Средње Европе; • ријеке, језера и биогеографске одлике Средње Европе; • етнички састав 	<p>Српски језик Биологија Историја Ликовна култура Музичка култура</p>
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • издвоји значајна природна богатства ове регије; • упореди културне и етничке различитости Средње Европе; • анализира на тематској карти и графикону густину насељености, природни прираштај и степен урбанизације Средње Европе • наведе највеће и главне градове држава регије; • истражи привредне одлике регије; • именује и покаже на карти државе регије; • наведе политичке промјене држава у скоријој историји; • објасни положај и истакне природне и друштвене одлике Мађарске; • објасни положај и истакне природне и друштвене одлике Румуније; • објасни карактеристике географског положаја, природне и друштвене одлике Чешке и Словачке; • наведе основне одлике положаја, природне и друштвене одлике Пољске; • анализира сличности и разлике географских одлика Аустрије и Швајцарске; • објасни положај и истакне природне одлике Њемачке; • издвоји основне одлике становништва Њемачке; • уочи везу између конурбација и високо развијене привреде Њемачке; • уцрта основне географске елементе држава Средње Европе на контурној карти. 	<p>становништва Средње Европе;</p> <ul style="list-style-type: none"> • густина насељености и природни прираштај регије; • приведне одлике Средње Европе; • политичка подјела као резултат бурног историјског развоја; • густина насељености и природни прираштај; • висок степен урбанизације; • развијена и разноврсна привреда са регионалним разликама; • положај, природно-географске и друштвено-географске одлике Мађарске; • положај, природно-географске и друштвено-географске одлике Румуније; • основне природне и друштвене одлике Чешке и Словачке; • положај, природно-географске и друштвено-географске одлике Пољске; • положај, природно-географске и друштвено-географске одлике Алпских земаља; • положај, природно-географске и друштвено-географске карактеристике Њемачке. 	<p>Вјеронаука Енглески језик Њемачки језик Математика Информатика</p>
<p>Тема 5: ЗАПАДНА ЕВРОПА (9)</p>		
<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • објасни географски положај и 	<ul style="list-style-type: none"> • границе и повоља 	

<p>покаже простирање Западне Европе;</p> <ul style="list-style-type: none"> • анализира значај саобраћајно-географског положаја регије кроз историју; • уочи рељефне, климатске и хидрографске различитости Западне Европе; • објасни појмове естуар и полдер; • препозна значај природних богатства ове регије за развој привреде; • анализира густину насељености, природни прираштај, узроке миграција становништва; • објасни узроке и посљедице повећања удјела старог становништва у укупном; • покаже на карти највеће градове и конурбације регије; • образложи узроке високе развијености земаља; • објасни положај и истакне природне и друштвене одлике УК Велике Британије и Сјеверне Ирске; • објасни положај и истакне природне и друштвене одлике Ирске; • објасни положај и истакне природне и друштвене одлике Француске; • наведе основне привредне и друштвене специфичности земаља Бенелукса; • уцрта, на контурној карти, основне природне и друштвене елементе држава регије. 	<p>географски положај Западне Европе;</p> <ul style="list-style-type: none"> • рељеф Западне Европе; • ријеке, језера и биогеографске одлике Западне Европе; • етнички састав становништва Западне Европе; • густина насељености и природни прираштај; • привредне одлике Западне Европе; • висок степен урбанизације; • високо развијена привреда; • положај, природно-географске и друштвено-географске одлике УК Велике Британије и Сјеверне Ирске; • основне географске одлике Ирске; • положај, природно-географске и друштвено-географске одлике Француске; • положај, природно-географске и друштвено-географске одлике земаља Бенелукса. 	<p>Српски језик Биологија Историја Ликовна култура Музичка култура Вјеронаука Енглески језик Француски језик Математика Информатика</p>
<p>Тема 6: Источна Европа и Руска Федерација (9)</p>		
<p>Ученик може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • објасни географски положај, величину регије; • покаже простирање Источне 	<ul style="list-style-type: none"> • границе и географски положај Источне Европе; • рељеф Источне Европе; 	<p>Српски језик Биологија</p>

<p>Европе;</p> <ul style="list-style-type: none"> • анализира природно-географске карактеристике регије и њихове међусобне везе; • упореди културне и етничке одлике становништва Источне Европе; • анализира на тематској карти и графикону густину насељености Источне Европе; • покаже на карти највеће и главне градове држава регије; • наброји природна богатства регије и уочи повезаност са привредним развојем; • опише друштвено-политичке промјене на овом простору у новијој историји; • уочи просторни значај и величину Руске Федерације, њене природне карактеристике и ресурсе, њен политички значај у свијету; • дискутује о утицају руске културе на културу и умјетност других народа; • анализира националну шароликост простора; • објасни положај и опише природне и друштвене одлике Украјине; • објасни положај и опише природне и друштвене одлике Бјелорусије; • објасни положај и опише природне и друштвене одлике Молдавије; • објасни положај и опише природне и друштвене одлике Естоније, Летоније и Литваније; • уцрта, на контурној карти, основне природне и друштвене елементе држава регије. 	<ul style="list-style-type: none"> • ријеке, језера и биогеографске одлике Источне Европе; • проблеми привредног развоја; • положај Руске Федерације у Источној Европи и Сјеверној Азији; • природно-географске карактеристике Руске Федерације; • карактеристике становништва Руске Федерације; • привредна обиљежја Руске Федерације; • положај и природно-географске одлике Украјине; • друштвено-географске одлике Украјине; • основне географске одлике Бјелорусије; • основне географске одлике Молдавије; • основне географске одлике Естоније, Летоније и Литваније 	<p>Историја</p> <p>Ликовна култура</p> <p>Музичка култура</p> <p>Вјеронаука</p> <p>Енглески језик</p> <p>Руски језик</p> <p>Математика</p> <p>Информатика</p>
---	--	---

Тема 7: СЈЕВЕРНА ЕВРОПА (7)

Ученик може да:

- објасни географски положај Сјеверне Европе;
- наведе политичку подјелу регије;
- уочи рељефне, климатске и хидрографске различитости Сјеверне Европе;
- разликује појмове фјорд, фјелд и гејзир;
- упореди културне и етничке различитости становништва регије;
- анализира на тематској карти и графикаону густину насељености, природни прираштај;
- истражи привредне одлике регије;
- именује и покаже на карти државе регије;
- издвоји природна богатства и објасни везу између природних ресурса и високог животног стандарда;
- објасни положај и опише природне и друштвене одлике Шведске;
- објасни положај и опише природне и друштвене одлике Норвешке;
- објасни положај и опише природне и друштвене одлике Финске;
- објасни положај и опише природне и друштвене одлике Данска;
- објасни положај и опише природне и друштвене одлике Исланда;
- уцрта, на контурној карти, основне природне и друштвене елементе држава регије.

- географски положај Сјеверне Европе;
- рељеф, клима, воде и биогеографске одлике Сјеверне Европе;
- етнички састав становништва Западне Европе;
- густина насељености и природни прираштај;
- високо развијена привреда;
- основне географске одлике Шведске;
- основне географске одлике Норвешке;
- основне географске одлике Финске;
- основне географске одлике Данске;
- основне географске одлике Исланда.

Српски језик
Биологија
Историја
Ликовна култура
Музичка култура
Вјеронаука
Енглески језик
Математика
Информатика

ДИДАКТИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ – СМЈЕРНИЦЕ ЗА НАСТАВНИКЕ

Географија као природна и друштвена наука заснива се на уочавању и анализи узрочно-посљедичних веза међу географским појавама и процесима. Метод, непосредног посматрања треба користити у настави географије, када год је то могуће, како би ученици могли правилно усвојити појмове, описивати географске појаве и процесе, повезати их са посљедицама.

Ученику узраста седмог разреда, поједини појмови могу дјеловати као апстрактни и далеки, те је потребно користити метод посматрања и посредног приказивања стварности. То се може остварити коришћењем савремених наставних средстава (визуелних, аудиовизуелних, мултимедијалних) како би ученику приближили садржаје и учинили што јаснијим за разумијевање. У корелацији са садржајима из других наставних предмета ученик проширује и утврђује раније стечена знања.

Активности везане за садржаје у настави географије могу, поред фронталног рада, бити организоване кроз групни облик рада гдје ће ученици кроз рад са вршњацима показати способности рада у групи, креативност у раду, комуникацијске вјештине и одговорност за тимски рад. Кроз групни или индивидуални облик рада ученици могу савладати задатке, кроз истраживање, прикупљање података и представљање резултата.